

MobiLES

CILJNO RAZISKOVALNI PROJEKT

UČINKOVITEJŠE GOSPODARJENJE Z ZASEBNIMI GOZDOVI V PODPORO VEČJI MOBILIZACIJI LESA

Nosilna raziskovalna organizacija:

**GOZDARSKI INŠTITUT
SLOVENIJE**

Sodelujoče raziskovalne organizacije:

**UNIVERZA V LJUBLJANI,
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA**

**INŠTITUT ZA JAVNO UPRVO PRI
PRAVNI FAKULTETI V LJUBLJANI**

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta
Oddelek za gozdarstvo
in obnovljive gozdne vire

September, 2023

Učinkovitejše gospodarjenje z zasebnimi gozdovi v podporo večji mobilizaciji lesa

V Sloveniji temelji gospodarjenje z gozdovi na načelih trajnosti, sonaravnosti in večnamenskosti, kar zahteva celovito in načrtno usmerjanje razvoja gozdov. Vendar se soočamo z izzivi zaradi majhnih in razdrobljenih zasebnih gozdnih posesti, številnih solastnikov ter nepovezanimi členi gozdno lesnih verig. Kako povečati mobilizacijo lesa iz teh gozdov in hkrati zagotoviti družbene, okoljske in gospodarske koristi?

Projekt "Učinkovitejše gospodarjenje z zasebnimi gozdovi v podporo večji mobilizaciji lesa - MobiLES" si prizadeva odgovoriti na ta vprašanja. Osredotoča se na raziskovanje interesov in socialno-ekonomskih razmer lastnikov gozdov ter njihov odnos do gozda.

V projektu sodelujemo raziskovalci Gozdarskega inštituta Slovenije, Univerze v Ljubljani - Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire ter Inštituta za javno upravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani.

Vpliv zakonodaje na zasebne lastnike gozdov

Z anketnim vprašalnikom med 1.515 naključno izbranimi zasebnimi lastniki gozdov smo želeli pridobiti odziv o tem, kako obstoječi normativni okviri vplivajo na njihovo gospodarjenje z gozdom – v kakšni meri uzakonjene obveze in omejitve lastninske pravice vplivajo na gospodarjenje z gozdom oziroma na intenzivnost pridobivanja lesa v zasebnih gozdovih. Anketa je pokazala, da zasebni lastniki gozdov v povprečju niso pokazali odklonilnih stališč do normativnih rešitev obstoječe zakonodaje.

Na petstopenjski Likertovi lestvici (1 – sploh se ne strinjam; 5 – popolnoma se strinjam) so bili odgovori v povprečju »nevtralni«, saj je bila pri odgovorih glede vseh zakonodajnih rešitev v povprečju praviloma podana ocena blizu »3«, ki je pomenila, da se s trditvijo oziroma oceno zakonodajnega določila niti strinjajo niti ne strinjajo. Zkazalo se je, da zasebni lastniki gozdov slabo poznajo zakonodajo - Zakon o gozdovih in na njem utemeljene predpise. Kar 51 % anketiranih lastnikov je namreč odgovorilo, da

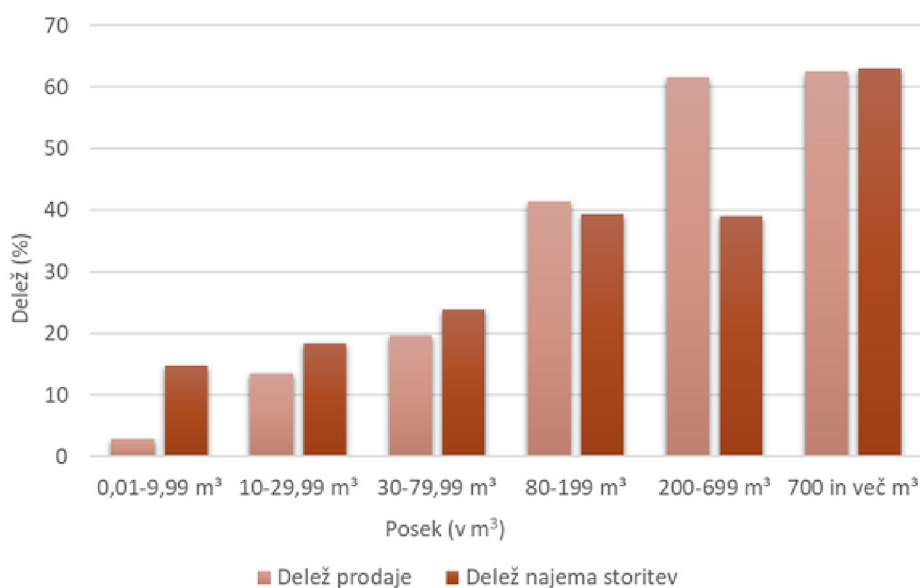
slabo pozna zakonodajo oziroma, da je sploh ne pozna, le 16 % pa jih je menilo, da zakonodajo pozna dobro ali zelo dobro. Primerjava med spoloma je pri ženskah

pokazala nekoliko slabše poznavanje zakonodaje kot pri moških. Nekoliko večje poznavanje zakonodaje so zatrjevali zasebni lastniki gozdov, ki imajo v lasti večje gozdne posesti oziroma posesti nad 5 ha. Prav tako so večje poznavanje zakonodaje glede na zasebne lastnike gozdov, ki z gozdom ne gospodarijo, pričakovano zatrjevali tisti zasebni lastniki gozdov, ki z gozdom gospodarijo.

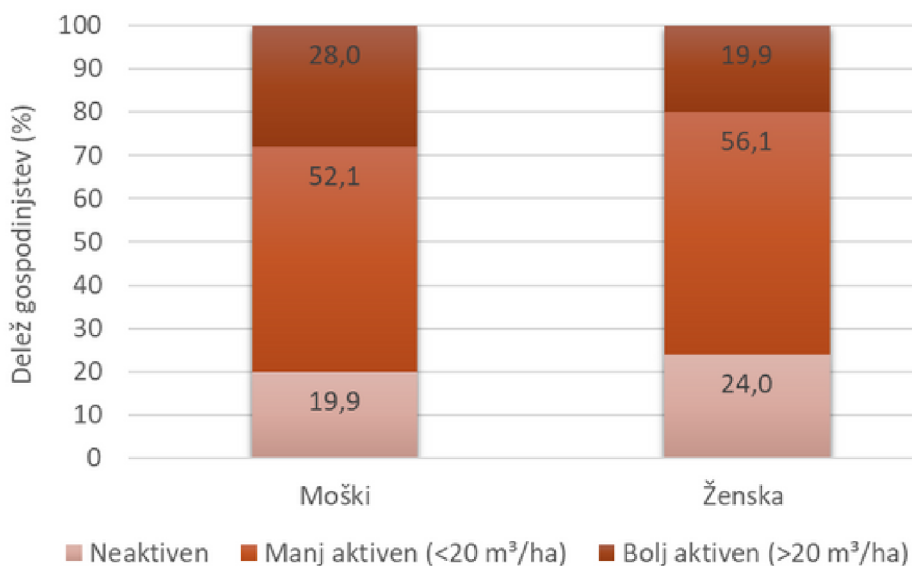
Heterogenost zasebnih lastnikov gozdov vpliva na mobilizacijo lesa iz zasebnih gozdov

Na zasebne lastnike gozdov in njihovo gospodarjenje z gozdovi vpliva več dejavnikov, med drugim socio-demografske značilnosti, njihova prepričanja in odnos do gozda, cilji pri gospodarjenju in dinamika trga. V okviru projekta MobiLES smo raziskovali raznolikost zasebnih lastnikov gozdov v Sloveniji in njihovo gospodarjenje z gozdovi. Izvedena je bila obsežna anketa med 1.515 naključno izbranimi lastniki gozdov, od katerih je 65 % imelo v lasti do 4,99 ha gozdov, povprečno pa 7,47 ha. Približno 75 % anketirancev je v obdobju petih let (2017-2021) izvajalo sečnjo v svojih gozdovih. Skupaj so v pet letnem obdobju posekali

več kot 80.000 m³ lesa ali povprečno 19 m³/ha. V tem obdobju so najbolj intenzivno sekali zasebni lastniki gozdov, ki živijo na podeželju, in sicer 12,3 m³/ha ali 88,4 m³ na gospodinjstvo. Največji delež najetih storitev gozdarskih del so poročala gospodinjstva, ki so v tem obdobju posekala 700 m³ ali več lesa (63 % gospodinjstev, ki so posekala več kot 700 m³ lesa), sledi skupina lastnikov, ki so posekali med 80 in 199 m³ lesa (39,4 % gospodinjstev). Rezultati so pokazali, da so moški lastniki v raziskovanem obdobju sekali bolj intenzivno. Anketirani lastniki

gozdov v povprečju letno porabijo 20,6 dni za gospodarjenje z gozdom, ki poleg poseka in spravila lesa vključuje tudi gozdnogojitvena dela, gozdno gradbeništvo in druga administrativna dela. Od tega jih 10,2 % ne gospodari s svojim gozdom, kar pomeni, da za gospodarjenje z gozdom ne porabijo niti enega dneva na leto. Povprečna površina gozdov teh lastnikov je 4,6 ha in med njimi prevladujejo tisti, ki v obdobju 2017–2021 niso opravili nobenega poseka. Po velikostnem razredu gozdne posesti največ časa za gospodarjenje z gozdom porabijo lastniki s 30 ha ali več, in sicer povprečno 52 dni na leto. Poleg tega aktivnejši lastniki prodajo več lesa in pogosteje najamejo storitve. Z raziskavo sklepamo, da velikost gozdne posesti vpliva na aktivno upravljanje gozdov.

Pripravljenost zasebnih lastnikov gozdov za poslovno povezovanje

Zasebni lastniki gozdov so slabo povezani in se le redko med seboj poslovno povezujejo pri izvedbi del ali skupnem nastopu na trgu. Med 1.515 naključno izbranimi zasebnimi lastniki gozdov smo preverili njihovo pripravljenost za poslovno povezovanje z ostalimi zasebnimi lastniki gozda pri izvedbi del ali skupnem nastopu na trgu, kar smo merili s pomočjo petstopenjske Likertove lestvice (1 – sploh nisem pripravljen in 5 – zelo pripravljen). Ugotovili smo, da lastniki izkazujejo velik interes za poslovno povezovanje, saj je 38,8 % anketiranih zasebnih lastnikov gozdov pripravljenih za poslovno povezovanje, ter 12,8 % zelo pripravljenih za poslovno povezovanje pri izvedbi del ali skupnem nastopu na trgu. Na njihovo pripravljenost vplivajo starost, velikost posesti in prisotnost gospodarjenja z gozdom. Večjo pripravljenost za poslovno povezovanje izkazujejo

mlajši lastniki gozdov, stari do 50 let, kateri imajo v lasti več kot 5 ha gozda in gospodarijo s svojim gozdom. Lastniki izkazujejo velik interes za poslovno sodelovanje s ponudniki gozdarskih storitev pri izvedbi del ali skupnem nastopu na trgu. Na njihovo pripravljenost za poslovno sodelovanje vplivajo velikost posesti in preteklo sodelovanje s ponudniki gozdarskih storitev preko najemanja storitev. Večjo pripravljenost za poslovno sodelovanje s ponudniki gozdarskih storitev pri izvedbi del ali skupnem nastopu na trgu izkazujejo lastniki gozdov kateri imajo v lasti več kot 5 ha gozda in so v preteklosti že sodelovali s ponudniki gozdarskih storitev.

Pripravljenost zasebnih lastnikov gozdov za poslovno sodelovanje s ponudniki gozdarskih storitev pri izvedbi del ali skupnem nastopu na trgu

